Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

СВОБОДА

LIBERTY

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУСКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА"

Рокъ VI. | Мт. Кармель, Па. Четвергъ 3-го Марця 1898. | Число 9.

Календарь.

Марець.

3	Ч.	Архипа. Мѫченика. Теодота
4	П.	Льва еписк., Агатона
5	С.	Тимотея, Евстатія
6	Н.	1. ПОСТУ. Атанасія
7	П.	Поликарпа
8	В.	Обрѣт. гл. Іоана Хр.
9	С.	Нарасія еписк.

Зм ѣ стъ

Памяти Тараса Шевченка. — Вѣсти зъ Америки. — Вѣсти зъ Канады. — Вѣсти изъ старого краю. — Що чувати въ свѣтѣ? — Новинки. — Вѣсти церковни. — Вѣсти роботничи. — Фейлетонъ: Образки зъ Канады. — Письмо зъ Сокальщины. — Оголошенія.

УВАГА.

Хотячій приступити до „Союза" най посылають вступне и мѣсячне до касіера.

Mr. George Chylak
OLYPHANT, PA.

И увѣдомлять секретара подъ адресою.

Rev. John Ardan
P. O. Box 418
OLYPHANT, PA.

Памяти Тараса Шевченка.

По цѣлой Руси-Украинѣ обходити-муть наши Браты 37 роковины смерти найбольшого поета украинского, сына волѣ закрѣпощеного народа, мученика за волю и долю того народа, що міліоны его стогне подъ неволею всемогучого царизму, що міліоны калатае свой вѣкъ подъ опѣкою польско-шляхоцкого-австрійско-жидовского ряду. Ти закрѣпощени міліоны малоруского народу, упоєни высокими думками свого генія, готовлять ся вже нынѣ, щобъ достойно почтити память великого кобзаря. Ти закрѣпощени міліоны малоруского народа будуть незадовго обходити вечерницями, концертами и другими празниками намять свого поета. Въ Петербурзѣ, въ Кіевѣ, въ Одессѣ збирають ся громады щирыхъ сыновъ Руси-Украины и якъ що року помянуть батька Тараса, помянуть славу поета европейской славы, котрого духъ не згинувъ и по вѣкъ не згине на широкихъ степахъ Украины. Галицкій Русины певно звеличають его такъ, якъ наказують провѣдній идеи его революційного духа безсмертного.

Мы сыны одной матери Руси-Украины, сыны волѣ и свободы, бо поселенцѣ вольной землѣ Вашингтона, мы вже національно нынѣ о стольке прозрѣли, що змогли бы мы величаво и достойно звеличати память нашого великого генія. У насъ нема поліціи, щобъ вязала намъ руки, вязала нашу думку, вязала свободу слова, свободу прессы. Мы сыны волѣ змогли бы найвеличнѣйше спомянути память нашого поета и его высокими пророчими идеями загрѣтись до житя нашого власного на вольной американской земли.

Братя!

Подивѣть ся на другій народности, що помѣжь вами мешкають. Подивѣть ся на Англиковъ, Нѣмцѣвъ, Айришовъ, Чеховъ, або Поляковъ! Що року они обходять торжественно память своихъ найбольшихъ мужѣвъ. Погляньте по Америцѣ, а побачите на публичныхъ площахъ памятники для ихъ мужѣвъ. Зайдѣть до якого большого мѣста, де мешкають Поляки, а знайдете тамъ назвиска улиць: Костюшко, Пулавскій, Мицкевичъ. А прецѣ и мы народъ и насъ сотки тысячъ въ Америцѣ и мы кровавy свою працю воддаемо на корысть амер. суспольности и мы платимо податки, якъ и другій горожане тои вольной землѣ. Если-жь мы вже разъ стали горожанами Америки, повиний мы жити ту, якъ въ своей родной хатѣ, а жити такъ, якъ другій народы жіють, щобъ нѣхто теперь и въ будучности не сказавъ, що мы непотрѣбный, дикій и небезпечный елементъ въ Америцѣ. А народъ, котрый хоче мати славу свѣдомого своихъ народныхъ идеаловъ народу, повиненъ голосно показати собѣ и свѣтови цѣлому, що вонъ мае своихъ найбольшихъ людей и вмѣе ихъ память почитати.

Въ Shamokin, Pa. истнуе перше товариство пм. Тараса Шевченка. Се товариство мае перший обовязокъ устроити въ мартѣ сего року вечерницѣ въ честь нашого найбольшого кобзаря и се товариство повинно заняти ся складкою на памятникъ Тараса Шевченка въ Америцѣ. Русины галицкій не змогли ся на поставлене памятника Шевченкови у Львовѣ. Я маю повну вѣру, що мы въ Америцѣ за оденъ рокъ поставили бы величавый памятникъ Тарасови.

Столько я мавъ сказати, а тов. имени Шевченка въ Shamokin, Pa. певно свой обовязокъ сповнить.

Несторъ Дмитровъ.

ВѢСТИ ЗЪ АМЕРИКИ.

На наше мѣсто Mt. Carmel, Pa. то вже напосѣла ся якась лиха доля и зсылае на него одно нещасте по другимъ. Торокъ ще перестали робити брехи на осадѣ Петерзонъ, де робило до 100 рускихъ роботниковъ. Зразу ждали люде, потѣшаючи себе, що ось-ось водъ першого а робота пустить ся на добре, а оно не такъ стало ся. Компаністамъ анѣ не снило ся розпочинати роботу, бо они якогось вѣтра мѣжь собою сварили ся. Люде побачили, що сидячи безчинно не вродять ся самій грошѣ, порозходили ся по свѣтѣ за хлѣбомъ.

Теперь, якъ кажуть, водъ першого цвѣтня вже на певно мае тамъ розпочатись робота, бо вже й муловъ назадъ позпроваджували.

Въ поблизькомъ мѣсточку Центрелія такожь не робило цѣлый рокъ. Люде тежь порозходили ся, та черезъ той часъ выставлено тамъ велику „бреху", на котрой невдовзѣ почнуть робити.

Минувшого мѣсяця погорѣли два готелѣ „Mt. Carmel-House" и „Commercial Hotel", а тыми днями запалили ся майны на „Black Diamond." Огонь выбухъ десь надъ раномъ при самомъ входѣ до майновъ и загородивъ дорогу „фаербосови", котрый оглядавъ усѣ мѣсця чи нема газу. Сейчасъ наспѣла пожарна сторожа и якось придусили огонь. Погибъ лишь оденъ чоловѣкъ въ майнахъ.

Больше такъ нѣчо ту не чувати, хиба ще тое, що всѣ люде зъ великою нетерпячкою очѣкують лучшихъ часовъ, але чи они настануть, хто-жь то може знати, а повинні бы настати, бо люде хочуть жити, а непримирати зъ голоду.

Читальникъ.

ВѢСТИ ЗЪ КАНАДЫ.

(Голосъ англійскихъ газетъ про нашихъ кольоністовъ въ Stuartburn и Lake Dauphin).

Ще недавно, якъ англійскій газеты канадійскій накидували ся мокрымъ рядномъ на нашихъ людей, котрі свои капіталы, здоровій руки и всѣ способности принесли на кольонію канадійскій. Причиною роздраженя тыхъ фабрикантовъ опініи публичной була опозиція до ряду, котрый сприяе нашой имміграціи тай азіятицкій выглядъ нашихъ людей, котрі поприносили зъ собою свои кожухи, дымки, перемѣтки, неможливій завои на головѣ женщинъ и босій брудній ноги.

Якъ вже ті нашій сѣромахи осадовились на кольоніяхъ, побудовали хаты и почали жити въ Канадѣ, тай и судъ тыхъ злосливыхъ воровъ нашихъ змѣнивъ ся. Найбольше неприхильна газета нашой имміграціи „Nor. Wester" зъ Віннипегъ выслала свого корреспондента на нашу кольонію въ Stuartburn, коло Dominion City и сей корреспондентъ такъ говорить про нашихъ людей: „Та кольонія числить 250 родинъ, разомъ около 1000 душъ. Цѣкаво побачити групу Русиновъ-мужчинъ, женщины и дѣтей въ національныхъ строяхъ. Часомъ мусить чоловѣкъ закипти собѣ зъ тыхъ оригінальныхъ одяговъ, але якъ добре придивить ся и розмѣркує, то не находить въ нихъ нѣчого смѣшного. Европейскій одяги мужицкій всюды майже однаковій. Та якъ пригадае собѣ чоловѣкъ на ті давнѣйшій кріноліны, ті дѣйстій воздушій бальоны тай и теперѣшній рожій моды свѣтовій, то чоловѣкъ приходить до переконаня, що радше бы смѣяти ся и кипѣти собѣ зъ того нѣбы цивілізованого свѣта, якъ зъ тыхъ дѣтей природы, котрыхъ одяги суть приноровлені до ихъ способу житя, до даного клімату и т. д. — Суть люде, що думають, що Русины не грѣшать чистотою. Я переконавъ ся наочно, що се мыльна гадка. Фармеры другихъ народностій далеко больше грѣшать нечистотою, якъ Русины. Я видѣвъ по хатахъ по кольока родинъ, а видѣвъ я и чистоту, помимо того, що на купѣ така велика перазъ сила народу мешкае. Якъ бачити руску женщину чистенько убрану, зъ кораля ми червоными на грудяхъ — ся здорове, красне лице, якъ побачишь легиня, якъ дубъ, зъ мускулярными руками и широкими плечима, его охоту до роботы, его силу мужеску, якъ змѣркуешь, що сей народъ вмѣе заходати ся около ролѣ и що дуже головне, вмѣе ощаджати, мусишь прійти до того переконаня, що Русины будуть въ недалекой будучности однымъ зъ найлѣпшихъ сетлеровъ Манітобы. Русинъ певно не покине на поли біндера, щобъ живъ черезъ зиму, певно не липить плуга, щобъ ржа его зъѣла, але буде въ порядку и чистотѣ держати свои знаряды господарскій, якъ я се видѣвъ у одного Русина сетлера."—

На кольоніи въ Stuartburn есть головный сторъ, котрый належить до Француза M. S. Houle. Клеркъ въ томъ сторѣ, Французъ, навчивъ ся рускои мовы и черезъ те стягае до себе всѣхъ Русиновъ. Той самъ панокъ Houle мае и тартакъ коло стору, а на веснѣ побудуе млынъ для выгоды кольоністовъ. Такожь на веснѣ хоче панъ L'heurent заложити фабрику сыра. Той панокъ навѣть на столько добрый, що готовъ 100 коровъ роздати помѣжь кольоністовъ на 2 роки, а вже то молоко, що будуть продавати до фабрики на сыръ мае ему выплатити ся. Посля такихъ даныхъ ворожить корреспондентъ водъ „Nor. Wester." велику будучность нашой кольоніи въ Stuartburn.

Я обовязаный подати до сего справозданя кольока своихъ увагъ. Въ мѣсяци вересни с. р. зробивъ я проектъ правительству канадійскому, щобъ оно взяло на себе сторъ, тартакъ, млынъ и фабрику сыра и масла и водалало ті предприемства въ руки таки самыхъ нашихъ людей. Я обовязавъ ся бувъ спровадити зо Спол. Державъ нашихъ людей способныхъ, котрі бы заряджовали тыми державными предприемствами, а зъ того зыскъ бувъ бы и для правительства и для кольоністовъ и лишь на той подставѣ можна бы сподѣвати ся скорого розвою кольоніи. Сей проектъ вернувъ зъ Оттавы до ревізіи имміграційному комиссіонерови въ Winnipeg; понеже той послѣдный не згодивъ ся на сей проектъ, одже цѣла справа пошла до коша. Теперь приватный чоловѣкъ, Французъ, взявъ ся до бізнесу и вонъ певно добре заопѣкуе ся нашими кольоністами. Всѣ соки животній вытягне зъ кольоніи, а нашъ мужикъ буде платити ему грубый податокъ, якъ плативъ недавно жидови въ Галичинѣ и Буковинѣ. Мы тымчасомъ сварѣмъ ся, яка церковь мае стати на кольоніи, чи уніяцка, чи православна и якій попъ мае посвячовати цмінтары, чи зъ бородою, чи безъ бо-

(Продовженя на другій сторонѣ).

ОБРАЗКИ ЗЪ КАНАДЫ.

I.

ВЫЙШЛА ЗА МЕНОНІТА.

Образокъ зъ канадійского житя.

—РОЗКАЗАВЪ—

НЕСТОРЪ ДМИТРОВЪ.

(Конецъ.)

Повставали Нѣмчиска водъ обѣду, тай щобъ хто св. крестъ на собѣ положивъ, щобъ сказавъ газдамъ: дяковать, або якъ тамъ по ихнему. Музики заграли, молодѣжь пустила ся въ танець, трохи хаты не перевернуть. Мокрина танцюе, весела, рада, вдоволена. Марина забрала ся домовъ до дѣтей, а Иванъ стоить коло порога, мне шапку въ рукахъ и незнае, що зъ собою зробити. Забрати ся домовъ не выпадае, остати ту нема чого. Ту все для него таке чуже, таке зимне, таке незвычайне. Старый Нѣмець взявъ Ивана за руку, посадивъ на лавцѣ, наклавъ въ люльку тютюну, сказавъ кольока словъ и забравъ ся. Сидить Иванъ, пакае люльку, сильвуе здорово, тай таки журить ся, сильно журить ся. Вонъ бувъ не дуже подлый газда въ селѣ, навѣть до рады громадскои належавъ, до церкви все на першій дзвонъ являвъ ся, панъ-отець его любили, водраджовали ѣхати до Канады, а вонъ таки поѣхавъ, тай ту собѣ такои бѣды напытавъ. А най тамъ въ селѣ довѣдають ся, що вонъ свою дѣтину за якогось Манонита водлавъ, що не крестить ся и не вмѣе навѣть „Отченашу", та встыдъ и ганьба, та обсудъ по цѣлой околицѣ. Ще въ газеты на публіку, на ганьбу, на соромъ пустять. Етъ, кивнувъ Иванъ рукою и выйшовъ зъ хаты. Подъ хатою ще постоявъ троха, подумавъ, насунувъ шапку на голову и пустивъ ся до свои хаты. До Марины не водзывавъ ся, бо знавъ, що она ему водповѣсть. Стягнувъ чоботы, змовивъ молитву, внѣсъ сѣна до хаты, простеливъ коло стола и положивъ ся. Зъ того клопоту захрѣпъ Иванъ здорово, ажь Марина мусѣла его кольока разовъ будити, щобъ обернувъ ся на другій бокъ, бо дѣти зрывали ся въ просоня, такъ Иванъ здорово храпѣвъ. А Мокринѣ байдуже. Гуляе собѣ зъ Нѣмцями, ажь хата ходоромъ ходить и не спостерегла, що родичѣвъ давно вже нема.

Минула осѣнь, прекрасна канадійска осѣнь. На св. Димитрія впавъ першій снѣгъ, тай потрусивъ ще зелену высоку траву бѣлыми блескучими платками. — Иванъ ходить коло своеи коровицѣ, доглядае єѣ, якъ свою дѣтину, пестить телятко, годуе, доглядае, бо се его цѣлый добутокъ. Тажь вонъ ниву на передсѣлю продавъ и за ті грошѣ купивъ отъ-ту худобину. Тожь то початокъ его господарства! До Нѣмцѣвъ зрѣдка навѣдуе ся. Часомъ въ недѣлю прійдуть въ гостину Иоганъ зъ Мокриною. Есть на нѣмецку челядину переходить Мокрина. Убрала ся по пански, вже навѣть переймае ихъ бесѣду. Каже, що си тамъ добре, та дай Боже, щобъ не бѣдовала, думае Иванъ, але „Отченашъ" ему не сходить зъ ума. Ажь на св. Михаила впавъ порядный снѣгъ и потисъ мощный морозъ. Фармеры, котрі вже мали тяглу худобу, втѣшили ся и снѣгомъ и морозомъ. Поладнали саны, позапрягали хто конѣ, хто волы и погнали въ лѣсъ корты возити. Що тамъ заможному фармерови! Наѣвъ ся мяса, попивъ кавою, або гербатою, втягнувъ на ноги три пары вовняныхъ пончохъ, чоботы добрі, кафтаны вовняній, шапка на уха, рукавицѣ зъ цѣлои вовцѣ, та що ему морозъ зробить? Конѣ садять снѣгомъ, ажь дымъ курить ся, а фармеръ пакае люльку на короткомъ цибусѣ и пѣсню вытягае, ажь водгомонъ по лѣсѣ йде. Нѣмцѣ поладнали саны, запрягли въ двѣ пары, взявъ Йоганъ Мокрину и поѣхали до лѣса на заробки. Возили такъ корты, ажь до нашихъ Роздвяныхъ святъ.

Иванъ крутить ся коло хаты, грѣе спину подъ пецомъ, а часомъ выйде зъ ручницею до лѣса на заячики. Набивъ вонъ тыхъ заячиковъ, що не мѣра. Вже ажь збридло ся мясиско, та таки напынь чоловѣкъ не звыкъ до мяса. Вырахувавъ Иванъ, що за тыждень припадають свята. Купивъ Иванъ на себе кожухъ, взявъ кобелю, перевѣсивъ черезъ плечѣ на палици и подувъ до мѣста. Не далека то дорога до мѣста, але все таки треба було снѣговицею повъ днины драпати ся. Вже подъ вечеръ добравъ ся Иванъ до мѣста. Не величке то мѣсто Д. Може сотка домовъ, станція колѣева, два костелы англійскій, кольока готелѣвъ, друкарня, почта, телеграфъ, телефонъ, оденъ рускій сторъ, оденъ жидовскій, отъ и цѣле мѣсто. Зрѣдка Иванъ заходивъ до мѣста, бо и не було потребы. Муки купивъ 10 мѣшковъ, соли, перцю, нафты, якъ только заѣхавъ на кольонію, тай ще було того до теперь. Цукру, кавы, гербаты не потребувавъ, бо того за житя не вживавъ. Якъ на справедливого Русина пристоить, поступивъ Иванъ до руского стору. Людей нашихъ въ сторѣ наповнило ся сила божа. Одні сидять на лядѣ, другій поровмѣщовались по мѣшкахъ зъ мукою, а третій крутять ся по кухни, грѣють ся, варять гербату, щипають хлѣбъ то зъ запазухи то зо стола сторника, якъ хто може. Сторникъ Русинъ, молодый ще хлопець стоить за лядою, розмовляе зъ людьми, тай часами водважить тому, або сему за 5 центовъ цукру, або за 10 центовъ пороху. Люде, отъ якъ люде. Той мацне, чи добрі орѣхи, другій переглядае рукавицѣ, третій пытае, чи лямпы дорогій, тай якось мало хто що купуе. Вже добре повечерѣло, якъ почали люде поволи розходити ся. Иванъ и собѣ вставъ и пошовъ за людьми. Цѣла гурма людей потягла до жидовского стору. Старый жидъ зъ довгою бородою, зъ окулярами чорными привитавъ кождого чемненько, попросивъ сѣдати, казавъ подати людямъ горячои гербаты, а декого поважнѣйшого и циґаромъ почастовавъ. Народъ поважно попивавъ гербату, а дехто водъ часу до часу водозвавъ ся до жида, чи то правда те, або се. Жидъ поважно водповѣдавъ кождому, дававъ порады, кого треба було потѣшавъ, хто заслуживъ покартавъ. Звычайно, якъ добрый батько своихъ дѣтей. Иванъ сидѣвъ тихо, не водзывавъ ся, вонъ бувъ вже зъ роду якійсь несмѣлый. Народъ кинувъ ся водтакъ до ляды, накупивъ потрѣбныхъ рѣчей до дому на свята, тай и всѣ заночували на брудной подлозѣ. Хропѣвъ крещеный народъ, ажь хата трясла ся, а лукавый жидюга, числивъ

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

„SVOBODA“

(LIBERTY.)

Weekly Paper.

The only Russian political Newspaper published in this Country; circulating in all parts of the United States and Canada, wherever the Russian language is spoken and is the best advertising medium.

Published every Thursday at Mt. CARMEL, PA. by the „SVOBODA“ Publishing Co.

All comunications should be addressed to:

„Svoboda“

Mt. CARMEL, PA.

P. O. Box 13.

Предплата рóчна 2.00
До старого краю..... 3.00

Всѣ дописи и грошѣ просимъ высылати пóдъ адресу:

То „SVOBODA“

P. O. Box 13. — Mt. CARMEL, PA.

НАША ГАЗЕТА ВЫХОДИТЬ ЩО ТИЖДНЯ ВЪ ЧЕТВЕРЪ.

Entered the post office at Mt. Carmel, Pa. as second class mail matter.

Купуйте книжки!

Въ редакціи „Свободы“ можна дóстати слѣдуючій книжки:

Канадійска Русь

Написавъ Н. Дмитрóвъ

ЦѢНА . . . . . 10 цит.

Якъ чортъ заслуживъ кусника хлѣба.

ЦѢНА . . . . . 10 цит.

Образки зъ Америки.

Написавъ Бузько.

ЦѢНА . . . . . 10 цит.

Народный рухъ Австро-Угорскихъ Русинóвъ Ч. I.

Написавъ М. Павликъ.

ЦѢНА . . . . . 15 цит.

ЧИТАЙТЕ „СВОБОДУ“.

(Продовжене зо сторóны першой).

родны. У народу, що стоить на низькóмъ степени культуры все такъ бувае.

„The Dauphin Press“ заговорила про нашу кольонію въ Lacke Dauphin въ довшóй статѣ: „The condition of the galician.“ Урядники рядовй візитовали ту кольонію и знайшли станъ зовсѣмъ вдоволяючій, крóмъ кóльканайцяти родинъ бѣдакóвъ, котрымъ заразъ рядъ прійшовъ зъ помочію. Та газета, котра еще недавно уважала нашихъ людей за пóвъ Йндіянъ каже при кóнци свои статѣ: „It is undoubtedly true the galician with a little modern farming education will make a good citizen, and rear the right sort of a generation to populate a new country.“

Починають поволи переконуватись, що мы не зъ Азіи, а най лишь почекають кóлька лѣтъ., най дадуть обътрясти ся нашому чоловѣкови зъ болота галицкого, най дадуть доробити ся ему свого хлѣба и розглянути ся по свѣтѣ, а побачуть, що значить нашъ чоловѣкъ на воли. — Кольонія наша въ „Lacke Dauphin“ то найкраща наша кольонія въ Манітобѣ. Теперь вже числить понадъ 300 родинъ. Земля найлѣпша зо всѣхъ кольоній въ Манітобѣ, лѣса подостаткомъ. Сторъ М. Фекулы есть въ мѣсточку Dauphin, а Гупала на кольонии, потреба бы, щобъ нашй люде жидóвъ оминали, вóдхрещовали ся вóдъ нихъ, якъ вóдъ злыхъ духóвъ. На веснѣ тамъ треба священника, якъ вмирати, такъ треба.

Корреспонденть „Свободы“

Зо Stuartburn, Man.

Прошу ласкаво приняти мою коротеньку допись и выдруковати въ славнóй рускóй американьскóй газетѣ „Свободѣ“.

Вóдзывае ся Лемко зъ одной рускои кольонии, що зове ся Стуартбурнъ въ пóв. Америцѣ до своихъ братóвъ, трудячихъ ся по майнахъ тай фабрикахъ, особливо въ всхóднóй Пенсильвеніи. — Доношу, що наша руска осада есть положена найблизше Сполуч. Державъ, бо лишь 6 миль англ. до границѣ. Складае ся она зъ галицкихъ и буковиньскихъ Русинóвъ (210 фамилій), Англикóвъ и Французóвъ. Лѣтомъ люде заробляли грошѣ у другихъ фармерóвъ, а теперь розóйшли ся по Манітобѣ та рубають корты. А дуже добре рубати, бо у насъ зима дуже легка, можна ходити хто куды хоче и на польоване добре ходити, а треба знати, що у насъ е досыть звѣрей, нашй люде заяцѣвъ найбóльше бють. Земля у насъ есть троха камениста тай пѣскувата мѣсцями, але на стопу е всюды чорна. Пшениця родить ся всюды, Англики продають тысячѣ бушлѣвъ, а бушель сего року продавали по 76 цт. Лѣса подостаткомъ, вóдъ насъ до смерекового лѣса 10 миль анг. т. е. до грубого лѣса. Правда земля на пóвнóчь вóдъ Виннипегу богато лѣпша всюды. Треба знати, що нашй люде туть мають велику опѣку вóдъ правительства, менѣ дали знати до емигранту, що роботу для 40 Русинóвъ вынайшли и до того ще безплатный перевóзъ на колеѣ дали, що коштуе бóльше якъ $3. Я давъ знати людямъ и всѣ пóшли до роботы, котрй бѣднѣйшй. Правительство канадійске теперѣшне е дуже добре для бѣдного, але честного и працьовитого человѣка, бо Канада любить лишь працьовитыхъ людей, а дасть чоловѣкови добру опѣку. А завдяки доброму заступникови нашому Русиноки въ еміграційнóмъ офісѣ К. Геникови, бо вóнъ намъ помагае въ всѣхъ дѣлахъ, що не веде ся ошуканьство помѣжь нашими людьми. Намъ туть добре живе ся, маемо въ нашóй кольонии тартакъ, тай фабрика на сыръ будуе ся, то лишь працювати треба, а жите буде безъ журбы, не треба намъ старати ся, що страчу роботу, чи басъ дасть роботу, що пóдлый плейзъ. Я знаю, що землю маемо добру, нашй Русины мали дуже красну картофлю, пшеницѣ не сѣяли, бо лишь на веснѣ що минула найбóльше туть прійшло, але туть можна зъ самои худобы добре газдовати, бо пасовиско все „free“ и сѣно коси де хочешь и то траву велику тай на рóвнинѣ всюды.

Я туть прибхавъ 3. юлія 1897 р. зъ Майфильдъ, Па. До того часу поводить ся менѣ добре, землю маю дуже добру тай трохи худобы, але я дуже тѣшу ся, що я туть прибхавъ, бо видно, що туть ся все родить тай фармеры Англики, Французы и Нѣмцѣ мають всего подостаткомъ. До майнóвъ не пóйшовъ-бымъ, казавъ менѣ неоденъ, анѣ за що, а другимъ ту добре, то и я якъ буду працювати на своей земли, то гадаю, що за волею божою и я дороблю ся чогось.

Теперь васъ всѣхъ поздоровляю, тай жичу, щобысте робили по цѣлыхъ дняхъ, по брехахъ и по фабрикахъ, а брали добрй пейды, грошѣ складали, а на веснѣ всѣ грошѣ принесли до Канады и тй грошѣ вложили до своеп газдóвки на 160 акрóвъ поля, а то есть велика просторонь поля. Е на чóмъ орати, бо пóвъ милѣ англійскои зъ кождои стороны тай рóвнины, то лишь трошa троха на початокъ, щобы було чимъ орати тай чимъ засѣяти, а можна газдóвку добру провадити. — Зостаю вамъ вѣрнымъ братомъ.

ТЕѲДОЗІЙ ВАХНА.
p.o. Stuartburn, Man.

ВѢСТИ ИЗЪ СТАРОГО КРАЮ.

Въ справѣ адресы до цѣсаря

Вóдъ довшого часу радить галицкій соймъ. Зъѣхали ся панки, наговорили цѣлу купу, бо на те Богъ давъ мову, тай розъѣхали ся домóвъ. Хтось чужій, прислухуючій ся ихъ бесѣдамъ, подумавъ бы собѣ, що имъ страхъ лежить на серци добро краю и населеня. А тымъ часомъ оно брехня.

Польскй шляхцюры не змѣнили ся нѣчого. Они зóтхають и дальше за такою лайдацкою свободою и выгóднымъ житемь, яке мали за небóжки Польщѣ. — Кажуть, що хлопови не треба науки и просвѣты, що хлопъ сотвореный до гною, рала и панщины. Однымъ словомъ хотѣли бы загарбати все въ свои руки и завести панщину. А великій храпъ мають на всхóдну Галичину т. е. на Русинóвъ. Найкрасше выйшло се на верхъ при ухвалюваню адресы. Правда, мы тыхъ панкóвъ знаемо не вóдъ нынѣ, отже не забиралибысмо голосу. Однако-жь, що зъ ними рука въ руку нóйшли деякй зъ рускихъ послóвъ, отже мы зъ-за моря примушенй высказати и свою гадку та запротестовати противъ такъ несправедливого трактованя Русинóвъ.

Кождый соймъ мае право высылати до трону адресы т. е. таке пропамятне письмо, въ котрóмъ выписуются жаданя, кривды и жалобы населеня. А що Австрія зо старенькимъ цѣсаремъ переживае власне теперь важну хвилю въ своимъ житю и находить ся въ невóдрадныхъ вóдносинахъ, якй зоставивъ по собѣ польскій кухта Бадені, отже соймъ ухваливъ выслати адресу. Розумѣе ся, польскй панки добре знають, що не всѣ зъ нихъ суть правными заступниками, не кажу вже рускоro, але навѣть польского населеня, отже самй не можуть ухвалювати такои адресы, але конче треба представителѣвъ другого краевого населеня т. е. Русинóвъ. И знайшли союзникóвъ въ рускóмъ клюбѣ. Той клюбъ складае ся зъ Вахнянина, Барвѣньского та ще кóлькохъ польскихъ прихвостнѣвъ, на чолѣ котрыхъ недавно станувъ перемыскій владыка о. Чеховичь, що зъ простого попа ставъ владыкою.

Отже що ухвалили политики наживы въ тóй адресѣ? На самóмъ передѣ кажуть, що они нѣбы дуже вѣрнй цѣсареви та що въ Галичинѣ вже майже спокóй мѣжь Русинами и Поляками. Дальше жадають розширеня автономіи краю, знесеня безпосередныхъ выборóвъ въ куріи загальнóй и т. д. — а Русинамъ позволяють писати и вчити ся по руски. Бачите, що за гойность!?

Русины однакъ въ жаденъ способъ не можуть пристати на таку адресу. Та-жь розширене краевои автономіи не есть нѣчо инше, якъ лишь закрѣпощене рускоro народу шляхтою. Инакше сказавши, жадати розширеня автономіи значить: галицкому намѣстникови и его старостамъ, котрй недавно пóдчасъ выборóвъ спроваджували войско и позволили колоти та стрѣляти людей, дати власть ще вѣшати. Рускій народъ домагае ся всюды безпосереднього и тогo загально-тайного голосованя. Розумѣе ся, панки и рускй хрунь того боять ся, бо тогды скóнчило бы ся ихъ пановане. Рóвно-жь въ справахъ народныхъ або языковыхъ польскій соймъ не потрѣбуе робити Русинамъ ласки разъ тому, що Русины не малолѣтнй, а по другe тй права забезпеченй законами основными. Правда, тй законы лише на папери, але народъ будить ся, домагае ся своихъ правъ и выборе ихъ, хоть бы мавъ зложити жертву крови, якъ вже зачавъ.

Таку адресу ухваливъ галицкій соймъ. Що за нею голосували Вахнянинъ, Барвѣньскій и ще двохъ послóвъ рускогo клюбу — насъ не дивуе, бо они вже вóдъ давна стали „варшавскимъ смѣтемъ“ и стратили всякій встыдъ та почутє. Але що голосувавъ перемыскій владыка — насъ дивуе дуже. Прецѣнь вóнъ е наслѣдникомъ Христа т. е. вопномъ правды и справедливости, а не кривды! Га, але хто знае, що въ кимъ грае? — Кóлькохъ послóвъ усунуло ся вóдъ голосованя и за се высказуемъ имъ нагану. Проти кривды, нанесеной рускому народови тою адресою, запротестовали на цѣлый соймъ тóлько два послы: д-ръ Окуневскій и Новаковскій. Они два лише на 17 рускихъ послóвъ зрозумѣли въ данóй хвили свóй посольскій обовязокъ и своими устами высказали волю свого рускогo народу. Тому разомъ зъ нашими братами въ краю кличемо: Честь тымъ двомъ посламъ!

Нынѣ Поляки тѣшать ся, що такъ легко вдало ся имъ упечи велику цеглу для вóдбудованя Польщѣ, але вѣдай перерахують ся. — Падлюки рускогo клюбу не суть речниками рускои справы, бо стали послами проти волѣ народу. Владыки нѣхто не послухае, бо политика або приватный интересъ не е справою вѣры або религіи. А братя въ краю повинй выслати другу, свою руску адресу — адресу меншости та въ нѣй представити до трону жаданя и кривды рускогo народу въ правдивóмъ свѣтлѣ.

ЧИТАЙТЕ „СВОБОДУ“.

ЩО ЧУВАТИ ВЪ СВѢТѢ?

Америка. Двѣ важнй справы вóдграють ся теперь, на котрй звернень очи цѣлого свѣта. Одна, то вілкесберскій процесъ, зъ котрого видко якъ на долони, що шерифъ Мартинъ свѣдомо и зъ пляномъ приступивъ до морду, за що справедливо належить ся ему стричокъ. Але на глумъ американьскóй справедливости процесъ потягне ше Богъ знае, якъ довго, латімерскй опришки готовй выйти цѣло на втѣху пузатыхъ дармоѣдóвъ, що сыплять тысячѣ, щобы правду втопити. Пóдчасъ коли родины погибшихъ и свѣдкóвъ, котрй черезъ те потратили роботу гинуть зъ голоду.

Друга справа — се нещасте, яке спóткало военный американьскій корабель „Maine“ дня 16. с. м. о год. 9.45 вечеромъ въ Гаванѣ. Двопрубовець „Maine“ бувъ однымъ зъ найбóльшихъ военныхъ кораблѣвъ Сполуч. Державъ и коштувавъ $30-00000. Обемъ его выносивъ 6682 тонѣ, а машины въ силѣ 8750 коней; довгота 310, найбóльша ширина 57, а высокóсть выносила 21½ стóпъ. Стѣны мавъ подвóйнй, обитй 10½ цаля грубыми, сталевыми плытами и двѣ рухомй вежи, на котрыхъ були умѣщенй по 2 величезнй арматы. Крóмъ того мавъ ще надъ 20 меншихъ гарматъ рѣжного калѣбру. Вóдъ самыхъ уродинъ мавъ „Maine“ пехъ. Охрестила его донька тогдѣшного міністра марынарки р. 1890. Пóдчасъ першои пробы 18. вересня 1894 пóйшовъ 3 стопы глубше, якъ обчислили вченй майстры. За се 2 разы надумували ся не вживати его, але задержали въ службѣ. Дальше 27. липня 1895 на East River хотячи оминути особовый корабель, вдаривъ о корабель тягаровый и затотонувъ; 7. лютого 1896, вдаривъ на другій панцирникъ и ушкодивъ собѣ вежи; въ липни 1896 мало що не розбивъ ся о скалу; 1. серпня 1895 выбухъ на покладѣ огонь, а въ лютóмъ с. р. вылетѣвъ въ воздухъ, а такъ закóнчивъ свое повне жите. Въ тóмъ часѣ находило ся на нѣмъ 256 людей залоги, зъ котрои уратовано 27 осóбъ, вóднайденс 125 трупóвъ и похоронено зъ великою нарадою, а за решта

въ своимъ покою зароблены того вечера грошѣ и вóдъ часу до часу заходивъ зъ лямпою до кухнѣ, щобъ переконати ся, чи всѣ его офѣры щасливо позасыпляли. Сторъ замкнувъ на добру колодку, щобъ часомъ торбы людскй де не погинули. — Скоро свѣтъ, рушивъ ся крещеный народъ зъ леговиска. Шепотъ молитвъ наповнивъ жидóвску кухню. Иванъ обмывъ лице зимною водою, змовивъ молитву, взявъ кубелю на плечѣ и пустивъ ся домóвъ. Ще въ мѣстѣ пригадавъ собѣ, що забувъ купити перцю, а понеже вже далеко було вертати до жида, всступивъ до рускогo стору и взявъ перцю за 2 центы. Рускій сторникъ вже и не пытавъ Ивана, де вóнъ куповавъ другй рѣчи. Вóнъ привыкъ бувъ вже до того. Вóнъ знавъ, що нашъ цѣлкомъ темный мужикъ не може жити безъ жида, якъ не може жити безъ хлѣба. Вóнъ знавъ, що частина освѣченыхъ мужикóвъ не пóде за нѣяку цѣну до жида, а прочимъ нема що и говорити. Святовечѣрнй лакóтки, а навѣть и свѣчка, котра горить въ сей святый вечѣръ мусить заносити жидомъ, то вже прадѣдна наша спадщина.

Дотелепавъ ся Иванъ пóдъ вечеръ до дому. Святый вечеръ выпадавъ ажь черезъ три дни. Цѣлый той день варила Марина рóжного сорта и рóжного розмѣру пироги, голубцѣвъ не варила, бо не було капустяныхъ листкóвъ. Тай гречаной кашѣ не було, бо не доходить гречка въ Канадѣ. Кутя зъ канадійскои пшеницѣ выйшла прекрасна. Що могла Марина то зварила. При заходѣ сонця внѣсъ Иванъ сѣна на стóлъ, поукладавъ въ чотыри роги по три головки чесноку и сѣмя конопного, застеливъ бѣлымъ обрусомъ стóлъ, положивъ на серединѣ три хлѣбы, застромивъ въ верхный хлѣбъ свѣчку, — внѣсъ дѣдуху на превелику радóсть малыхъ дѣтей, засвѣтивъ свѣчку и вже мали сѣдати до вечери, якъ Йоганъ зъ Мокриною увóйшли въ хату. Звитали ся зъ родичами, якъ Богъ приказавъ, тай почали вечеряти. Иванъ вклякъ передъ образами, за нимъ повклякала цѣла родина и почалась торжественна хвиля святого вечера, молитва свято-вечѣрна. Молить ся Иванъ, сердечно молить ся на чужóй земли, довго молить ся. Дѣти шепчуть на свóй ладъ молитвы, Марина и Мокрина клячуть коло порога, а пóдъ вóкномъ стоить Йоганъ и анѣ вусомъ не моргне. Вставъ Иванъ, поглянувъ вовкомъ на зятя, тай тóлько зóтхнувъ, тяжко зóтхнувъ. Тихенько повечеряли, сумно, нѣхто не вóдзывавъ ся нѣ словомъ. По вечерѣ забравъ ся Йоганъ зъ жѣнкою домóвъ, а Иванъ сѣвъ на лавѣ, довго, довго нѣ слова не промовивъ. Позасыпляли дѣти, жѣнка заснула, а Иванъ выйшовъ на двóръ, зднявъ руки до неба и въ роспуцѣ промовивъ: „Та вóнъ ще не навчився Отченашу“...

Недавно писавъ менѣ чоловѣкъ зъ тои нашои кольоніи таке: У насъ все по старому, тóлько одно нещасте лучилось: Иванова Мокрина выйшла за Меноніта.

ДО БОЮ.

Грóмко заграли боевй дзвоны...
Змовкнѣть плачѣ, занѣмѣйте стоны,
Намъ бо пора ось до бою!
Досыть вже крови зъ реберъ намъ цѣдили,
Дерли зъ насъ шкуру, желѣзомъ палили.
Досыть!... До бою, до бою!

Нашй дѣды та батьки воювали,
Грудью Европу цѣлу засланяли;
Доброю вмылись кервою.
Ъ ясиръ летѣло вóдважне юнацтво,
Вражихъ Татарóвъ ломило козацтво
Вѣчно въ горячому бою.

Видко, що вѣчно намъ — вѣчно колотись,
Зъ ворогомъ правды за право боротись...
Йдѣмо-жь до бою нового!
Ворогъ на помóчь призвавъ собѣ злобу
Та сломóць насъ втискае до гробу
Демонъ темноты и злого...

Смѣливо въ рядъ! Та прапоръ пóднесѣте
Згоды, спокою, науки-просвѣты,
Станьмо валомъ, невзрушимй.
Разомъ спѣшимо — безъ ляку, одною
Лавою будьмо въ пекучому бою:
Станемо — непобѣдимы!

Знаемо стежку, котрою ити намъ,
Сонцю на стрѣчу кудою дóйти намъ;
Тóлько вóдваги немае!
Дальше-жь най круки тй чорнй бушують?
Вѣчно-жь тырины най людъ нашь катують?
Лихо прокляте вбиває?

Просто и слушно, не пóдло лукаво
Мы боремось за святе свое право,
Правда намъ свѣтить горою.
Просто и слушно!... А тамъ наша воля...
Нумо-жь спѣшимо до бою!

Сильвестеръ Яричевскій.

ДИТИНѢ

Ой не на тихій сонъ тобѣ спѣваю
Ой не на сонъ дитя!
Я спѣвомъ буджу и на трудъ скрѣпляю,
Зву до свѣдомого житя.

Нѣ, не на сонъ! Сонъ тихій тамъ въ могилѣ!
Я спѣвомъ тя въ житe веду.
Жите у всѣй его красѣ и силѣ,
Любовь и щасте въ спѣвъ вилету.

Коли тя близько маю ту при собѣ,
Най будить думы пѣсень моя,
Най дасть мóць духа, най пóднесить въ тобѣ
Чутя горячій зъ серця дна.

Бо въ свѣтѣ холодъ, шляхъ твердый побачишь,
Де бурѣ и громы бють.
О, близше, близше до грудей любячихъ,
Закимъ обвѣе душу лють.

Поки-сь при мнѣ, най пѣсня лле вóтхненe,
Най розпалить любовь,
Щобъ ставъ ты помѣжь сильне поколѣне,
Що Руси дать зъумѣе трудъ и кровь.

Уляна Кравченко.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

трупами шукають и доходять нещастя. Президентъ дôставъ много кондоленційныхъ телеграмъ. Сли покаже ся, що се зробили Ишпанцѣ, то дôстануть добру памятку.

*

Ишпанія. Въ ишпанськôй столици, Мадритѣ зъ причины нещастя на Гаванѣ зайшли демонстраціи зъ криками на „погибель Американцямъ.“

*

Италія терпить сухоты на кипеню. Населене Сициліи кричить „хлѣба“, — а соціялисты „прочь зъ королемъ.“ Инший зновь хотѣли бы папу бачити королемъ, а навѣть м. тыждня въ церкви св. Петра вже окричали королемъ, за що около 2000 студентôвъ выброили котячу музику.

*

Въ Россіи нѣбы благодать. Однакъ мѣжь найнизшими верствами, особливо мѣжь робôтниками бôльшихъ мѣстъ кипить. Вôдь лѣта м. р. т. е. вôдъ першого страйку въ Петербурзѣ робôтники чимъ разъ сильнѣйше працюють надъ собою и пôдносять голосъ. Летучѝ письма кружать масами, а навѣть вôдкрыто тайну друкарню, черезъ що наступили численнѝ арештованя, а міністеръ справъ внутрѣшныхъ выдавъ тайный обѣжникъ, котрымъ взываe до острѣйшого угнетеня руху робôтничого. Въ грудни побачило свѣтъ 2. ч. робôтничои газеты „Робочая мысль“ въ Петербурзѣ. Правда, она дуже слабонька и нужденна, але въ кождôмъ разѣ потѣшаючій обявъ, що россійскѝ робôтники зачинають самостôйно боронити свои письма и на тôй дорозѣ.

*

Въ Австріи ще нема спокою и не знати, коли буде. Польскій кухта, що дôрвавъ ся премiєръ міністерского крѣсла, наваривъ кашѣ и зробивъ „padam do nóg.“ Кажуть, що подавъ ся на писаря до повѣтового суду въ Буську, але судъ не принявъ. Нѣмецкѝ студенты не ходять ще на выклады університетскѝ, черезъ що спиняють науку, тому славяньскѝ студенты рѣшили переписати ся на університеты славяньскѝ. — Вакаціи послôвъ кôнчать ся, бо сего тыждня мають скликати раду державну.

*

Въ Угорщинѣ тѝ законы, що то мають вôддати рôльныхъ робôтниковъ на ласку и не ласку мадярскихъ дуковъ, наробили богато заколоту, такъ що до успокоеня деякихъ околиць треба було ажь войска.

*

Мѣжь Русинами въ Америцѣ не зайшло нѣчо замѣтнѣйше. Хиба то, що золотый шалъ, якій огорнувъ Американцѣвъ и гонить свѣтамѣ за золотомъ якъ галицколо хлопа нужда до „раю въ Брензолiи“, не оставъ безъ вôдгомону и мѣжь Русинами. Ось канадійскій корреспондентъ въ передъ послѣднôмъ числѣ „Свободы“ заохочуe нашихъ молодцѣвъ по золоте руно до Klondyke. „Купити не купити, але зыскати можна“, каже. А сли не зыскаe, хто верне страту? Найлѣпше такъ: най перше самъ корреспондентъ спробуe щастя, а якъ пощастить ся, то напише лôктеву допись до „Свободы“, опише докладно, а охочѝ знайдуть ся. Та-жь въ Канады до Klondyke близше.

Зачувати, що редакторъ „Свѣта“ маe выбрати ся за золотомъ, бо пенсію въ Рôздво выдавъ на подарунки для дѣтей, а зъ запомоги, яку давъ св. Синодъ на „Свѣтъ“, вже мало що e.

НОВИНКИ.

Процесъ шерифа Мартина и его помôчникôвъ.

Дня 20. м. м. покôнчено переслуханe свѣдкôвъ стороны обжалующои, а приступлено до переслуханя свѣдкôвъ обжалованыхъ. — Лоеръ обжалованыхъ мавъ вступну бесѣду, въ котрôй представливъ страйкерôвъ якъ послѣдныхъ розбишакôвъ, котрѝ въ той день морду узброили ся въ палки и револьверы, а коли маперовали до Латимеръ, то мѣжь тамôшными мешканцями мавъ настати великій переполохъ.

Вже переслухано кôлькайцять свѣдкôвъ стороны обжалованои и всѣ они майже однаково зôзнали, що хоть не бачили того морду, однакъ нѣбы дуже перестрашили ся страйкерôвъ, про котрыхъ хтось тамъ розказувавъ, що всѣхъ, хто не схоче до нихъ пристати, будуть тягнути сплою. — Розказуть собѣ, що десыть свѣдкôвъ маe бути замовленыхъ, щобъ зôзнавали въ користь обжалованыхъ.

Процесъ Е. Золѣ скôнчивъ ся.

Емиль Золя, найславнѣйшій французкій повѣстописатель унявъ ся за Дрейфусомъ, котрого французкій рядъ засудивъ за продане плянôвъ на користь Нѣмцѣвъ и въ однôй зъ французкихъ газетъ закинувъ міністрамъ несправедливôсть. Золѣ выточено процесъ, котрый дня 23. лютого закôнчивъ ся. Золю засуджено на рôкъ вязницѣ и на заплачене 3.000 франкôвъ кары а редактора газеты, въ котрôй було помѣщене оскарженe міністрôвъ засуджено на 4 мѣсяцѣ вязницѣ и на заплачене 3.000 франкôвъ. Коли прочитано Золѣ вырокъ, закликавъ зъ обуренемъ: „То людоѣды“, а зôбрана пôдъ той часъ публика приняла той засудъ зъ великôмъ одушевленемъ середъ невгаваючихъ выкрикôвъ: „Най жие Франція.“

*

— Секретарь „Соединенія“ продаe въ Minersville, Pa. ковбасы предсѣдателя „Соединенія“ И. Смита. — Та якъ не маe продавати ковбасъ, якъ „Соединенiе“ таку малу платню ему даe. А понеже та бучерня стоить власностію предсѣдателя „Соединенія“, то можна сподѣвати ся, що на головнôй конвенціи вôдкупить „Соединенiе“ ту бучерню и зачне тымъ фактомъ свою економічну дѣяльнôсть помѣжь угро-рускимъ народомъ въ Америцѣ. — Славно! Най жiють урядники „Соединенія“!

*

— Якійсь посолъ до лeгіслятуры, въ Канзасъ, предложивъ біль противъ спаню и храпаню въ тренахъ, ститъ-карахъ, готеляхъ, костелахъ, митингахъ т т. д. Щось подôбного може повстати лишь въ головѣ американца. — И намъ здаe ся, що то той самъ чоловѣга певно буде, що то и еміграційный біль выробивъ.

*

— Трены въ Нюйôрку т. з. елевейтры, ѣздять оденъ за другимъ що 50 секундъ.

Туня кухня.

Французы то такій вамъ народъ, що все де-що новаго вынайдуть. Колисьто запровадили у себе, въ Парижи дуже таній кухнѣ, о котрыхъ варто згадати, бо то щось цѣкавого.— Идешь улицею и бачишь на домѣ: „Тôлько на вилки“. Входишь до середины, а тамъ величезный котелъ у вмурованôй стѣнѣ, въ котрôмъ варило ся щось подôбного до зупы, а по нѣй плывають собѣ, якъ бы оденъ другого лапали, малѝ кусники мяса. При кôтлѣ стоить кухаръ зъ великими вилами, кричить на цѣле горло и захваляe доброту тои стравы. Платишь одного цента, а вôнъ тобѣ позволяe тѣ вилы занурити въ кôтлѣ оденъ разъ. Если натрафишь на кусникъ мяса то добре, а нѣ, то дôстанешь лишь оденъ тарѣль зупы за того цента. А если хочешь зновь занурити вилы до кôтла, то на ново плати одного цента. То одна така туня кухня. Въ другôмъ знова мѣсци платить ся 20 центôвъ, за котрѝ можешь за 25 минутъ ѣсти кôлько хочешь, але лишь за 25 минутъ. На даный знакъ сѣдають костумеры до стола и въ страшный способъ зачинають ѣсти. Кождый спѣшить ся, щобъ за той короткій часъ якъ найбôльше зъѣсти. Але на нещасте закимъ зачне ся той оригинальный обѣдъ, людиска крѣчать: воды, бо нѣхто не годенъ лыкнути страву, а въ горлѣ палить, бо стравы страшно напоперянѝ. Властитель кухнѣ и прислуга, якъ бы поглухли тогды, анѣ цмъ на гадку не иде до стола воды принести. Костумеры дусять ся, а минуты скоро минають. На конецъ дае ся чути дзвôнокъ, що вже по 25 минутахъ. Прислуга пряче все зô стола, а прагнущѝ людиска кождый выбѣгаe на двôръ и дивить ся, де студня найблизше. И вже по обѣдѣ.

Бачнôсть!

На пôврôчнôй конвенціи „Р. Н. Союза“ ухвалили урядники товариства велике добродѣйство для тыхъ, що ще не належать до „Союза.“ Рѣшено такъ, що хто не переступивъ ще 35 року житя може приступити до „Р. Н. Союза“ безъ вступного, але тôлько въ мѣсяцю мартѣ. Передъ тымъ и потому буде вымагати ся на ново вступного. Спѣшѣть ся-жь записувати въ тôмъ мѣсяцю мартѣ громадно до „Р. Н. Союза“, бо шкода пропустити такои доброи случайности—стати членомъ товариства безъ вступного.

Вѣсти церковнѝ.

СВЯЩЕННИКИ МУФУЮТЬ СЯ!

О. К. Гуловѣчь, заслуженый патріотъ въ Freeland мусѣвъ перенести ся до Ramey, Pa.

О. Г. Мартякъ обнявъ тымчасово парохію въ Freeland, Pa., а о. Годобай пôшовъ подвизати ся до Landsford, Pa.

Довголѣтный дѣятель власного винограду о. П. Стецовичь мусѣвъ перемуфовати ся зъ Yonkers до Port-Amboy, а о. Акакій Камѣнскій заѣхавъ до Yonkers, N. Y.

Великій и ревный патріотъ, ктиторъ и благодѣтель всѣхъ рускихъ товариствъ о. Володимиръ Молчанѣ хоче еще высповѣдати людей въ Kingston, Pa., а вôдтакъ забираe свои доляры и поѣде на Угорску Русь. — Щасть Боже!

Вѣсти робôтничѝ.

— Зъ справозданя статистичного комісаря въ Албани выходить, що зъ днемъ 31. марта 1897 р. въ державѣ Ню Йоркъ було 927 організацій робôтничихъ зъ 142,670 членами. Въ тôмъ часѣ працювали зъорганізованѝ робôтники 58 а робôтницѣ 63 дни пересѣчно, заробляючи по $155.66 а жены $85.63. Въ остатнôмъ кварталѣ, дня 30 септембра, було вже 1009 уній зъ 1-67,454 членами, мѣжь котрыми було 5702 женщины. Въ тôмъ часѣ робили робôтники 67 а робôтницѣ 66 дней пересѣчно, пересѣчный заробокъ котрыхъ выносивъ $174.40 и $91.80.

— Робôтники по фармахъ не були добре зъорганізованѝ. Ихъ пересѣчна платня выносила лѣтомъ 99 цт. а зимою 77 цт. на день, а мѣсячна $18.08 лѣтомъ а $13.87 зимою.

— До державного бюра затруднень зголосило ся въ Ню Йорку 7315 осôбъ, зъ котрыхъ заледви $^1/_5$ дôстала занятіе. Переконано ся, що робôтникъ по 45 роцѣ свого житя дуже тяжко може дôстати яке занятіе, такъ само женщина, старша якъ 40 лѣтъ.

— Benwood, W. Va. Надъ 1000 робôтниковъ, занятыхъ въ фабрицѣ Wheeling Iron & Steel Co. застрайковали, бо компанія знижила платню вôдъ 5–50 проц. Страйкъ, однакъ заразъ полагоджено, бо фабриканты згодили ся на всѣ жаданя робôтниковъ.

— Страйкъ ткачѣвъ и прядѣльниковъ въ схôдныхъ державахъ о стôлько змѣнивъ ся, що фабриканты мають бôльшу надѣю выграти якъ робôтники. Тымъ забракло гроша въ касѣ страйковôй, зъ помочю, котру страйкерамъ обѣцяли торжественно великѝ паны представѣтелѣ розличныхъ уній робôтничихъ, маe ся такъ, якъ зъ тымъ пачьскимъ кожухомъ. Передминувшого тыждня вплынуло всього до касы $1600, зъ котрои сумы мало-бъ ся запомагати робôтниковъ не належачихъ до уніи. За мало. Длятого знижено запомогу унійнымъ робôтникамъ зъ $4 на $1 тыжднево.

— Въ Фалъ Риверъ вернули вже робôтники до роботы на условіяхъ фабрикантôвъ, заявили однакъ, що въ свôй часъ роспôчнуть на ново борбу противъ зниженя платнѣ.

— Незадовго зажадають зъорганізованѝ цегольники (bricklayer) въ Пітсбургу 40 цт. за годину и 9 годинъ деннои працѣ и приготовляють ся пильно до той борбы. До теперь дôставали 32–34 цт. за годину и мусѣли працювати 10 годинъ денно.

— Въ Cokevill коло Greensburg, Pa. застрайковали 250 майнерôвъ, позаякъ компанія не хотѣла пôдвысшити имъ платнѣ о 10 проц.

— New Kensington, Pa. Вже роспочалась будова шклярнѣ „German Plate Glass Works.“ Въ 4 мѣсяцяхъ буде готова, въ котрôй знайде 125 робôтниковъ занятіе.

— На 22. марта скликана до Альтуны конференція властителѣвъ копалень зъ 13 дистриктôвъ мягкого вугля Пенсильвенiи, Мериляндъ и захôднои Вирджиніи въ цѣли принятя одностайнои скалѣ, котра мала-бъ ввôйти въ житe зъ днемъ 1. апрѣля пôсля ухвалы Чікагскои конвенціи.

— Молодому Русинови робôтникови въ Пітсбургу Иванови Манькови вôдтявъ роспаленый дрôтъ ногу. Се сталось рано, якъ йно роспочалась робота. По вôдбутôй импутаціи чувъ ся нещастный досить добре. Належить до братства и „Соединенія.“

— Carnegie Steel Co. въ Браддоку выдала роспоряджене, що на будуче буде выдаляла зъ роботы всѣхъ робôтниковъ, котрѝ не хочуть сплачовати своихъ довгôвъ, будуть переслѣдовати оденъ другого зъ-за политичныхъ або релігійныхъ переконань, и котрѝ за неприличне заховуване ся, будуть ставленѝ передъ скваера.

— Недалеко Meyersdale, Pa. при B. & O. желѣзницѣ вôдкрыто дуже богатѝ поклады вугля, котрѝ закупили вже капиталисты.

Хто хоче читати правдиво хлопску газету та довѣдатись якъ тамъ братя въ краю борють ся зъ своими ворогами, нехай запише собѣ газету:

„ГРОМАДСКІЙ ГОЛОСЪ“.

Коштуe $1.50 на рôкъ.
* Платити треба напередъ. *
Замовляти можна черезъ редакцію „Свободы“.

Lehigh Valley R.R.

In Effect February 20, 1898.

Пасажерски трены зъ Mt. Carmel до Buffalo, Scranton, Elmira, Wilkes Barre, White Haven, Hazleton, Mauch Chunk, Allentown, Bethlehem о год. 9:30 до полудня; а 12:18 и 4:38 по полудни.

До Philadelphi-и и New York-у о год. 7:23 до полудня и 12:18, 4:38 по полуд.

До Centralia, Shenandoah, Mahanoy City, Pottsville, Hazleton и до всѣхъ стацій въ околицяхъ вуглевыхъ о год. 7:23, 9:30 до полуд. и 12:18, 4:38 по полудни.

ДоShamokin о год. 7:30, 11:22 до полуд; а 2:20, 4:38 и 10:00 по полудни.

Експресови трены до Philadelphi-и и New York-у о год. 7:23 до полудня; 12:18 и 4:38 по полудни.

Недѣльни трены до: Philadelphi-и New York-у и до всѣхъ стацій межи тыми мѣстами о год. 9:00 до полудня.

До Pottsville, Hazleton, Wilkes-Barre и до всѣхъ стацій въ околицяхъ вуглевыхъ о год. 9:00 до полуд. и 5:55 по полудни.

CHAS. S. LEE,
Genl. Pass. Agent,
R. H. WILBUR, General Supt.

УВАГА: Хто хоче ѣхати на Весты, най купить собѣ тікетъ на лигайску желѣзницю, бо найтуньша и найвыгôднѣйша. По близши информація удавайте ся до:
J. BEN. GOULD,
Agent L. V. R. R. Mt. Carmel, Pa.

Продажа рускихъ книжокъ — и — библіотека.

Хочете купити собѣ книжку, яку лишь загадаете, або записати собѣ газету зô старого краю, пишѣть на адресу:

A. Wasserman,
91 Clinton str.
NEW YORK, CITY.

У него можна дôстати розмаити словари и подручники до науки англицкого языка и фотографіи славныхъ людей. — Вôнъ также оправляe книжки дуже танью и добре.

РУСКІЙ САЛОНЪ
Петра Серафина
„на новôмъ мѣстѣ“
въ Шамокінѣ, Па.

Где якъ где, але у Серафина то уже можь найлѣпше забавитись а и порядну склянку пива выпити. Хто у него лишь разъ бувъ, не хоче бôльше нѣгде пойти, тôлько до него. Маe также файну галю, где можна вôдбувати мітинги, а и потанцювати собѣ.

Хочешь мати „good time“ иди до Петра. R 18

РУСКА ГРОСЕРНЯ
Семана Ющака
на River Str.
OLYPHANT, PA.

У Ющака дôстанете все, що тôлько до ѣдженя потрѣбне и найтуньше. Купуйте, братя Русины у свого, жидôвъ не спомагайте, бо уже и такъ збогатѣли ся нашимъ грошемъ.

Лазоря Сиротяка,
48 Washington str.
YONKERS, N. Y.

Хто не знаe Лазоря Сиротяка? Вôнъ маe красно заряджeный сторъ, гросерню и бучерню. Посылаe грошѣ до старого краю на всѣ части свѣта, скоро. таньо и безпечно. Продаe также шифкарты на всѣ лініи. Хто изъ земляковъ хотѣвъ бы вôдъѣхати до старого краю, нехай зайде по дорозѣ до Сиротяка и купить собѣ шифкарту у него а вôнъ вôдпровадить его ажь на шифъ.

На що давати ся здерати жидôвскимъ агентамъ по Ню Йорку? Идѣть до свого!

ДО КАНАДЫ!

Якъ хто хоче ѣхати до Канады, най напише до мене листъ, а въ тôмъ листѣ най подасть докладно свое имя и назвиско, кôлько маe лѣтъ, имена жѣнки и дѣтей и такожь ихъ роки. Треба ѣхати до Канады черезъ слѣдующѝ мѣста: напримѣръ — зъ Mt. Carmel до Buffalo, звôдси до Toronto, а звôдси до Winuipeg. Дорога коштуe: зъ Mt. Carmel до Buffalo $8.50, зъ Buffalo до Toronto $3.15, а зъ Toronto, якъ хто маe вôдъ мене картку дôстане тікетъ ажь до Winnipeg за $11.95, отже цѣла подорожь зъ Mt. Carmel до Winnipeg коштуe $23.60. — Самотнѝ можуть ѣхати и теперь, роботу при колеи можна тамъ дôстати. Женатымъ зъ родинами раджу ѣхати при кôнци апрѣля. — Моя адреса:

Rev. Nestor Dmytrow
89 Johnson Str.
BUFFALO, N. Y.

✳ РУСКѝ КНИЖКИ. ✳

Великій псалтыръ Давида	$3.50
Зборникъ	3.75
Новый завѣтъ	1.50
Богъ надежда моя	90
Молитвословъ	1.00
„ „ красно оправленый	2.50
Хлѣбъ душѣ $1.00, „ „	2.50
Молитвенникъ $1.00, „ „	2.50
„Подъ крестомъ“, тота книжка с друкована латиньскими буквами	1.20
Евангелія	40
Исторія библійна стар. и пов. завѣта	75
Катехизмъ великій	40
„ малый	15
Книга 150 чудесъ	40
52 суботы	40
Часословъ	75
Букварь	20
Крайовый Календарь	25

Историчнѝ и забавнѝ книжки:

Яки були права за часôвъ Петра Великого	12
Исторія Руси	18
Розказы про силы природы	15
Горѣвка	10
Наверпеный грѣшникъ	20
Жите св. Георгія	15
Утреня	20
Добри рады	12
Громадскій промысловець	10

Сумы ниже одного доляра пріймаю въ почтовыхъ стемпликахъ

Листы адресуйте:
S. Keltonik,
OLYPHANT, PA.
Lack. Co.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ YONKERS
Лазоря Сиротяка,
48 Washington str.
YONKERS, N. Y.

Хто не знаe Лазоря Сиротяка? Вôнъ маe красно заряджeный сторъ, гросерню и бучерню. Посылаe грошѣ до старого краю на всѣ части свѣта, скоро. таньо и безпечно. Продаe также шифкарты на всѣ лініи. Хто изъ земляковъ хотѣвъ бы вôдъѣхати до старого краю, нехай зайде по дорозѣ до Сиротяка и купить собѣ шифкарту у него а вôнъ вôдпровадить его ажь на шифъ.

На що давати ся здерати жидôвскимъ агентамъ по Ню Йорку? Идѣть до свого!

Юстинъ Кузмякъ.
Рускій готельничій
въ ОЛИФАНТѢ, ПА.

На розѣ коло рускои церкви есть готель нашого Русина Юстина Кузмяка. Маешь охоту выпити добру склянку пива або віски, а при тôмъ забавити ся, заграти собѣ въ пулъ-тейбелъ и часомъ потанцювати собѣ — иди до Юстина.

АНТОНІЙ ОНУЩАКЪ,
214 W. Lloyd, Str.
— SHENANDOAH, PA. —
✳ **Рускій готель.** ✳

Чи вы вже люде не перестанете ходити по чужихъ готеляхъ и спомагати своими центами другій народности? Та по що шукати чужихъ богôвъ! — Дивѣть добре по Шенандоръ, а певно знайдете свого чоловѣка, въ котрого и вино и віска и пиво и темперъ и другій добрѝ и все свѣжѝ напитки, а услуга чемна, бо все-жь то у Русина. А ще якій то Русинъ? Кождый его дуже добре знаe. Та-жь то Антоній Онущакъ. Ну и якъ-жежь не зайдете до него? — Грѣхъ бы бувъ смертельный якъ бы вы Русины въ Шенандоръ омынали того щирого Русина.

HENRY FREY
PHOTOGRAPHER
421 Lackawanna Ave.
Scranton, Pa.

Хочешь мати красну фотографію, вѣрный портретъ, зайди до того фотографа. Чертаешь зô слюбу зайди зъ жѣнкою до него, дай ся здняти, а будешь мавъ на цѣле житe памятку. Маешь ладну дитинку дай фотографовати у него, а будешь мати красный образъ. Есть у Васъ братство, пай зайде до того фотографа, а вôнъ Вамъ зробить фотографіи и портреты, яки хочете. — У него рôжнородни фотографіи и портреты можна замовити и то по дуже умѣрковапôй цѣнѣ.—За роботу гварантуe.

A. B. Newman
(А. Б. НЮМЕНЪ)
Фабрикантъ цигарôвъ и доставця австрійского, угорского, румуньского, россійского и боснѣйско-герцуговинского тютюну або дуганy.
Продаe также питара и цитареты старо-краевѣ, мапинники до роблення цигаретôвъ, цитаретовій папиерцѣ и цигарнички и файки всякого рода. — Хочете засмакувати правдивого краевого дугану, пишить на адресу:
A. B. NEWMAN,
167 Second str.
NEW YORK, N. Y.
На жидаве посылае дѣвайка (Price Courant) за дармо.

РУСКІЙ ГОТЕЛЬ
✳ **Іосифа Осеняка** ✳
въ ОЛИФАНТѢ, ПА.

Чи знаете хлопцѣ, що Іосифъ Осенякъ маe готель на River Str. коло рускои церкви въ Олифантѣ? — Ану йдѣть подивитися, якъ красно у него. Саля красна на забавы. Пиво и всѣ иншій напитки все свѣжій, ажь мило выпити и забавити ся у свого.

Іосифъ Пейко
рускій готельникъ
— Cor. Commercial & Franklin Street —
въ Шамокінѣ, Па.

Запрошуe всѣхъ Русиновъ до себе на свѣже пиво и добру віску. Хочете добре забатитися, идѣть до Пейка. Чекаешь на стрѣткару, зайди до Пейка, а нѣколи не змѣстуешь, бо кара иде попри самій дверѣ.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

ПИСЬМО ЗЪ СОКАЛЬЩИНЫ*)

Прикро бувае, коли отець родины, выбираючи ся въ далеку подорожь, оставляе свои рôдні дѣти, котрі щиро любили свого вôтця, его слухали и ему вô всѣмъ повиновали ся. Не менше прикро и дѣтямъ и цѣлôй родинѣ, коли надôйде хвиля, въ котрôй прійде ся попращати свого вôдъ всѣхъ любимого вôтця, который выбираючи ся въ далеку подорожь, Богъ знае, чи коли верне пôдъ родинну стрѣху и чи его еще коли увидять ті, котрі его такъ щиро любили и вôнъ ихъ.

Такои хвилѣ, на жаль и мы парохіяне Варяжа руск.кат. обряду зазнали, колисьмо пращали свого вôдъ всѣхъ любимого Всеч. о. Антонія Бончевского въ день 1.децем. 1897 р. Вже передъ двома днями пращали его Городищаны въ своей читальнѣ, котрои о. Бончевскій бувъ головою. Въ имени читальнѣ подякувавъ Всч. о. и головѣ читальнѣ за всѣ его чины и подвиги для добра читальнѣ нимъ здѣланѣ, госп. Федько Савка. По промовѣ того-жь вôдозвавъ ся еще о. Бончевскій до членôвъ читальнѣ горячими словами, заохочуючи ихъ, щобы и на дальше тримали ся въ згодѣ, солідарно и непоколебимо.

Зъ Городища прибувъ о. Бончевскій такожь до читальнѣ варяжскои, где уже члены читальнѣ очѣковали свого любимого о. добродѣя. По довгихъ и цѣкавыхъ розговорахъ выступивъ въ имени членôвъ и промовлявъ госп. Онуфрій Мѣхаловскій, дякуючи о.Бончевскому сердечно за его всѣ чины и заслуги для добра читальнѣ, для добра громады и для добра парохіянъ нимъ здѣланѣ. Потôмъ подяковавъ о. членамъ читальнѣ за ихъ сочувствіе къ нему,розмовлявъ еще зъ ними ласкаво, далѣ якъ до пôвночи, поучаючи ихъ, якимъ способомъ чужій народы до гаразду, славы и добробыту поприходили. — Попращавъ ся зъ нами сердечно въ пôзну нôчь и вôдôйшовъ до дому. На другій день рано бувъ о. Бончевскій въ церкви вѣлбôвскôй, где посвятивши купленый невѣстами новый киотъ, мавъ Службу Божу, на котрôй такъ молодій якъ и старій участь брали. По Сл. Божôй пôшовъ о.еще послѣдный разъ до школы, где шкôльній дѣти пôдъ проводомъ панѣ учительки Клементины Яворской, вôдспѣвали пѣсень пращальну уложену пачною научителькою. Дѣти шкôльній не тôлько зъ почутя обовязку зôйшли ся до школы, але такожь и старша молодѣжь, господарѣ, господинѣ и радній зъ начальникомъ громады. По вôдспѣваню пѣсни выступила въ имени старшои молодежи Ксеня Чернѣй, зъ красною до глубины серця взрушаючою промовою, уложеною въ стишкахъ умысне бувшимъ начальникомъ громады Михайломъ Худикомъ, котру дословно повтаряемъ:

Отче нашъ любый,
чомъ такъ сумненькій ?
До насъ прибувъ-есь,
до нашои школы!
Чи може яка гôрка недоля,
чи якій смутокъ вѣщуе горе ?
Глянь, руска молодь горнеся къ тобѣ!
Глянь, руски дѣти къ тобѣ прибули,
щобы еще разъ, може послѣдный,
въ устъ твоихъ боже слово почули.
Ахъ добродѣю, промовъ хоть слово,
за що насъ тяжко, строго караешь?
Та-жь мы тя щиро всѣ полюбили!
Вдешь за море насъ покидаешь ?

*) Сесю допись подаемо на усильну просьбу бувшихъ парохіянъ о. А. Бончевского.

Хто-жь намъ провôдъ дасть
безъ тебе отче ?
Хто насъ порадить, хто запытае ?
Скажи намъ отче, скажи намъ любый,
нехай жаль серця такъ не стискае...
А коли будешъ тень тамъ за моремъ,
май о насъ память и Бога моли,
а теперь еще передъ вôдъѣздомъ
всѣхъ ту, якъ есьмо поблагослови.
Щобъ провôдъ твôй,якій намъ дав-есь,
для божои хвалы щоразъ взраставъ
и той людъ рускій разомъ зъ тобою
красшои долѣ колись дôждався!

Пôдчасъ промовы, котра сильно́ повліяла на всѣхъ присутныхъ, заплакали дѣти за своимъ о. катихетою, заплакала молодь и старши громадяне немовбы за батькомъ рôднымъ, за своимъ о.добродѣемъ, за своимъ проповôдникомъ слова Божого, котрого всѣ въ несповна 3 роки такъ щиро полюбили. Наступила хвиля мовчаня, по котрôй о. Бончевскій промовили до молодежи ласкаво, милозвучными словамй, якъ батько до рôдныхъ дѣтей и попращавши ся вôдпустивъ тыхъ же до дому; остали ся лишь еще старшій господари, господинѣ, котрі запросили свого о. духовного на скромну перекуску, на яку ихъ стало, розмовляючи зъ своимъ о. добродѣемъ и ему пильно прислуховали ся. Въ тôмъ выступивъ зъ пращальною промовою п. Михайло Худикъ, при котрôй уже и найтвердше серце змякло бы. Жарку тую промову подаемо такожь дословно :

Братя селяне!

Сумна и гôрка, наша доля!
по що-жь дѣлати? — така божа воля.
Тратимъ добродѣя, котрогосьмо мали,
якъ рôднаго вôтця всѣсьмо шанували.
Всечест. о. миле намъ лице,
въ котрôмъ криеть ся щиро-руске церце.
Котрый для Руси що иное можe,
дѣлае всегда во имя боже!
Где есть потреба тамъ промовляе,
всѣма силами Русь оборо́няе.
Но що-жь? — о горе! народъ не знае,
хто за нимъ по правдѣ руку тримае.
Длятого неразъ попавъ ся въ блуды,
въправдѣ суть межи ними и самолюбы.
Для марнои славы хвилевои чести,
запродаютъ Русь, пишуть протесты
и руску справу беруть пôдъ ноги,
зъ чого смѣются ся наши вороги.
Но вы Всечестный отче и добродѣю,
вы наша потѣха, наша надѣе!
Вы були отцемъ въ тутешнôмъ кутѣ,
о, мы не знайдемъ лучшого на свѣтѣ.
Но уже не довго тѣшити ся будемъ
вашою особок, лицемъ такъ любымъ.
Вашою мовою всѣмъ намъ такъ милою
вашою радою щиро-живлivою.
О, мы не встанѣ вамъ благодарити
за ваши труды вамъ падгородити.
За вашу приязнь къ рускому народу,
не забудемоажь ляжемъ до гробу.
Честь вамъ пôдъ духовныхъ
отцѣвъ нашихъ милыхъ,
зъ котрымисьмо въ сумныхъ,
якъ и добрыхъ хвиляхъ.
Для свого народу
щиро працювали,
хоть Русь наша бѣдна,
вы ся не цурали
рускою мовою до насъ говорити,
въ рускôй церкви Богу ся молити.
Где Служба Божа всѣмъ намъ зрозумѣла,
въ рôднѣмъ языцѣ тожь и Богу мила.
Бо чувственнымъ сердцемъ весь народъ спѣвае
Бога и творця свого выхваляе.
Но зъ кимъ-же прошу мы бѣдни селяне
останемъ, коли не буде мiжъ нами
вашого лица, добродѣю милый?
Хтожь насъ заступить въ злидняхъ и уливи?
Якъ промѣнь сонця, коли мрака вкрые,
свiта божого мало що видати.
такъ наше серденько зажурене млѣе,
коли добродѣя нашого не стати.
Честь вамъ и слава въ свѣтѣ нехай буде
миле здоровле нехай вамъ прибуде.
Нехай вамъ сприяе доля щаслива,
за щири труды будучнôсть мила.
Въ краю за моремъ въ чужихъ и своихъ,
Желаемъ лѣтъ щасливыхъ многихъ!

По тôмъ вôдспѣвали громадяне о. духовному кôль кократно многая лѣта и попращавши ся зъ своимъ о. добродѣемъ сердечно, зъ слезами въ очахъ вôдôйшли до дому. На другій день еще передъ всходомъ сонця уже бѣгли парохіяне, щобы може въ послѣдне попращати свого о. добродѣя, та щобы его еще хоть разъ бачити. Товпы народу окружали помешкане о. духовного а уже и на коняхъ почали зъѣжджати ся, но о. Бончевского о осьмôй годинѣ зъ рана уже не було въ Варяжи. — Прощай намъ, отче любый. Прощай проповѣднику слова Божого! Прощай намъ ревный патріоте ! Память твоя у насъ не загине. — Слава не вмре не поляже ! Не поляже а розкаже . . . . . Чия правда, чия кривда и чіи мы дѣти !

ОНУФРІЙ МИХАЛОВСКІЙ.

J. LIACHOWICZ
(І. Ляховичъ)
425 Shamokin st.
ШАМОКИНЪ, ПА.
Польско-литевскій зегармістръ и ювілєръ

Всяки направы зегарковъ выконуе точно, таньо и въ коротком часѣ и за направу гварантуе. — Мае на складѣ великій выборъ зигарковъ золотыхъ и срѣбныхъ по дешевой цѣнѣ, на доброту кождого зигарка гварантуе.
Обручки слюбни, якъ хто купуе достае въ подарунку гарный будзѣкъ.
Стѣнній зегары дае на выплатъ.

РЕСТАВРАЦІЯ и КАВЯРНЯ.
TROMETTERS'
(Тромейтеръ)
Cor. Rock & Sunbury str.
SHAMOKIN, PA.
напротивъ National Bank.
Снѣдання, Обѣды, Вечери.
Въ кождôмъ часѣ можна достати такъ горячій якъ и зимній перекуски. Потравы прилагоджені на европейскій способъ, дуже смачно. Услуга пильна и солідна.
Особній покоѣ для родинъ. — Найлучшій вина, пива, лікеры, віски и всѣ можливѣ напитки. Цѣна дуже мала.
Препоручае ся всѣмъ сю реставрацію, а передовсѣмъ пріѣзднымъ.
Пишучій сей адвертайсментъ ручить за Тромейтера.

Гаврінлъ Малинякъ
Гуртовный складъ
(Wholsale)
20 Market st.
SHAMOKIN, PA.

Маe завсѣгды на складѣ свѣже добре пиво въ великихъ и малыхъ бочôвкахъ зъ найлучшихъ броварôвъ, горѣвки (whiskey) и лѣкеры найлѣпшого ґатунку
Братя! замовляйте у своего!

O. Murdza & Bro's
46. Second st.
MT. CARMEL, PA.
О. МУРДЗА и БРАТЪ.
Сторъ заосмотреный въ найлѣпшій товары, спроваджованій вiростъ зъ найпершихъ складôвъ. — Майже всѣхъ Русинôвъ въ Mt. Carmel заосмотрюе въ живности. Продае такожь одяги майнерскій и посылае грошѣ до старого краю таньо, точно, скоро и беспечно.
Свôй до свого — а до чужого не пхай ся. Жидôвъ оминайте зъ далека!

Steam Laundry.
Маете сорочки, ковнѣрики, манштеты и другій рѣчи до праня, то занесѣть до Mt. Carmel Steam Laundry. Вôдъ сорочки 10 цнт., вôдъ ковнѣрика 2 цнт., вôдъ манштетôвъ 4. цнт.— Офѣсъ той есть за Righeter's--овымъ шторомъ зъ-заду.
Если хто потребуе конѣ и керичи на весѣля або похороны може дôстати по дуже низькôй цѣнѣ у:
Robertsons Livery
West 2-nd Str.
Mt. Carmel, Pa.

Иванъ Глова.
JOHN GLOWA
(POSTMASTER)
Excelsior, Pa.
ОДИНОКІЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ EXCESIOR.
Всякій потрѣбній рѣчи до житя, якъ такожь убраня майнерскій и звычайнѣ можна купити.
Посылае такожь грошѣ до всѣхъ частей свѣта, скоро, таньо и беспечно
Продае шіфкарты.
Не вôдъ нынѣ вже знають люде солідного предсѣдателя „Союза“.

ВЕЛИКІЙ КОМПАНІЧНЫЙ СТОРЪ
Russian Mercantile Co. Ld.
— ВЪ —
Shamokin, Pa.
327 Shamokin st.
Найбôльшій рускій компанічный сторъ въ Америцѣ. Заложеный ще въ роцѣ 1889, а теперь побôльшеный, украшеный и на ново урядженый. Новый дôмъ великій, красный, котрый компанія купила 1896 року за $18.000 показуе, що може компанічна робота. — Всѣ розумнѣ Русины належать до той компаніи, купують зô свого власного стору значить, спомагають самыхъ себе. — Мѣсячно обертае сторъ сумою $2000.
Заряджае нимъ:
Теодоръ Федько

LAUER BREWING CO.
въ READING, PA
ЗАЛОЖЕНЫЙ 1866 року. — Выробляе 25.000 бочокъ мѣсячно.
Пиво одного зъ найбôльшихъ броварôвъ въ Pennsylvenia „LAUER BREWING CO.“ есть вôльне вôдъ всякихъ примѣшокъ, и для того есть найздоровшимъ. Завсѣгды однои и тои самои доброты и пріемного смаку и есть споряджане пôдъ зарядомъ одного зъ найздôбнѣйшихъ и досвѣдченыхъ пивоварôвъ.
Выробляе въ найлѣпшôмъ ґатунку Porter and Lager Beer, Stock Ale, Old Brown Stout and Porter in Vaults.
Сальонѣсты и приватнѣ родины повинній замавляти пиво липень въ броварѣ:
LAUER BREWING CO.
READING, PA.

T. TALPASZ
ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЬ
РУСКІЙ РЕСТАВРАТОРЪ
— И —
ГОТЕЛЬНИЧІЙ.
246 Pearl Str.
Shamokin, Pa.
Недалеко рускои плебанiи.

Добрый вечеръ друже мôй!
— Добрый вечеръ, свате!
А куда такъ спѣшите?
— До Талпаша, брате!
* * *
Що за Талпашь? Звôдки вôнъ?
— Та-жь краянъ нашъ милый
— У него всѣ Русины
— Пôдкрѣпляють силы!...
* * *
— Що за брындза й пиво тамъ!
— Обходить ся файно!
— Обслугуе якъ братамъ!
— Таньо надзвычайно!

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ГОТЕЛЬ
Д. Геревчака и Ф. Михальского.
въ Jersey City, N. J.
38 Green Str.
Кождый Русинъ идучій зъ краю, чи до краю, або маючій яку небудь потребу въ Ню Йорку, чи околици, повиненъ вступити до того готелю, бо:
Тутъ дôстане найздоровшій и найтанший напитки всякого рода.
Дôстане нôчлѣгъ таный, чистенькій и безпечный.
Поноже зъ того готелю лишь пару крокôвъ до пенсильванійского, лігайского и центрельского дiпа, а такожь дiпа,звôдки стрѣткары розходять ся по цѣлôмъ мѣстѣ и околици, якъ Newark, Bayonne и т. д.
Феры до Ню Йорку и Брукліна такожь пôдъ носомъ.
Въ тôмъ готелю порадять вамъ безплатно, де тану шіфкарту купити, а если не знаете, то запровадять васъ охотно на дiпо, або на шифу, та взагалѣ дадуть всяку добру раду.
Въ готелю тôмъ е такожь прекрасна галя на мітингi, забавы и весѣля.

Dr. F. J. Meek
Д-ръ. МИКОЛАЙЧИКЪ
Cor. Shamokin and Chesnut str.
Одинокій лѣкарь, славянинъ на цѣле мѣсто. Лѣчить всякій хоробы совѣстно и въ короткôмъ часѣ. Особливо незрôвнаный лѣкарь въ справахъ положничихъ.. Говорить по англійски, по руски и по польски. Горячо поручаемо сего знаменитого доктора, нашимъ Русинамъ.

William D. Chmilewski,
231 E. Centre str.
SHENANDOAH, PA.
Панове сальоністы зъ Шенадорь и всѣ, що хочете набути для себе віски, пива темперу въ бôльшôй скôлькости, зайдѣть до В. Хмѣльовского и замовляйте напитки у него. — Най не зарабляють зъ васъ чужій, дайте заробити свому, божь Хмѣльовскій честный и справедливый чоловѣкъ — „Свободу“ пренумеруе.
Купуйте у него!

Читайте и уважайте.
Стань и оглянi всѣ возы для бучерôвъ, гроссерникôвъ, голсельникôвъ (до розвоженя пива) и розличній другій, робленій зъ найлѣпшого матеріллу и найлѣпшои роботы.
Головне ковальство
Спеціяльно выробляють ся желѣзнѣ плоты, и обгородженя надгробникôвъ.

J. B. Zimmerman
Cor. Independence and
Market str.
SHAMOKIN, PA.

J. BOBKOWSKI
ПРЕДПРІЕМЦЯ ПОХОРОНôВЪ.
Выпаймае такожь керичи на похороны, хрестины и весѣля по дуже низкихъ цѣнахъ.

300
PEARL and MULBERRY st
SHAMOKIN PA.
Удавайте ся въ потребѣ до него.

Dr. John Szlupas
421 Penn. Ave.
SCRANTON, PA.
Знаменитый лѣкарь. Довголѣтна практика дала ему способность стати добрымъ лѣкаремъ. Лѣчить успѣшно всякого рода хоробы. Маe такожь свою власну аптику, въ котрôй выробляють ся дуже добри и помôчни лѣкарства.
Розмовить ся по руски, литевски, по польски и по англійски. — На цѣлôй околици знають добре Шлюпаса!

СВОЙ ДО СВОГО!
Єфремъ Лучковецъ.
E. INDEPENDENCE near VINE STR.
въ Шамокінъ, Па.
— РУСКІЙ ГОТЕЛЬ. —
Чистенькій тамъ готель зô всякими выгодами. Пиво, вино, віска, темперъ и другій напоѣ все свѣжій и найлѣпшого ґатунку. Услуга чемна и солідна. Склянки великій и малій пôсля вподобы.
Люде! Вже часъ покинути чужихъ, а пора вже себе самыхъ пôдпомагати.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ШТОРЪ
въ
ОЛИФАНТѢ ПА
ГЕОРГІЯ ХИЛЯКА
Звѣстного рускаго патріоты.
Есть се найлучше заосмотреный зô всѣхъ шторôвъ во всѣ потрѣбнѣ товары и всякого рода по якъ найтаньшôй цѣнѣ.
Кождый тамошный Русинъ уважаючи себе правдивымъ и щирымъ патріотомъ, най спѣшить до свого рускаго штору. Особенно нашій ґаздынѣ най йдуть громадно!
На що Юськôвъ,Шмулѣвъ спомагати? Идѣть до свого.

Одинока руска бучерня на цѣле мѣсто на Second str. на противъ друкарнѣ „Свободы“
Ю. Щипчика и Г. Трохановского.
въ Mt. Carmel, Pa

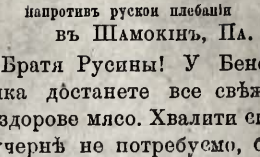

Въ кождôй хвили свѣже мясо всякого рода. И волове и теляче и вепрове. Ану газдынѣ не волочѣть ся по чужихъ — маете своихъ!

Юліянъ Копыстяньскій
(Julian Kopyscianski)
420 W. Pine st.
ШАМОКІНЪ, ПА.
Первôрядный сальонъ рускій. — Найлучшій напитки можна ту дôстати, якъ: пиво на шклянки и бутельки, вина розманитого ґатунку, горѣвки досконалій, цигара дуже добрій.
Спѣшѣть Братя Русины до свого братчика Юлька.

THOMAS A. ULIACKAS & JOSEPH RAYTKIEWICZ
436 Cherry str.
SHENANDOAH PA.
Гей темперансы, читайте.
Хто зъ васъ хоче дôстати доброго темперу и вайсъ бір у въ бутелькахъ най зайде до гуртовного складу Т. Улячка и п. Райткевича а певно не пожалуе.
Ану попробуйте!

ЛИШЬ ОДЕНЪ РУСКІЙ БУЧЕРЪ НА ЦѢЛЕ МѢСТО
Бенедикъ Талпашь
напротивъ рускои плебанiи
въ Шамокінъ, Па.
Братя Русины! У Бенедика дôстанете все свѣже и здорове мясо. Хвалити сго бучернѣ не потребуемо, бо добре само ся хвалить. — Скажемо лишь, що правдивый Русинъ и патріота не буде инпого мяса ѣсти лишь зъ рускои бучернѣ.

Руска бучерня.
— Russian Meat Market —
OLYPHANT, PA.
КУЗЬМЫ СВАЛЫ.

Гей рускій господинѣ, чи не перестанете вы вже разъ купувати у чужихъ? Та по що тягати ся за чужими, коли у свого Русина такъ само всего дôстати можна. А отъ погляньте! Тажь въ Олифантѣ есть вашъ рускій бучеръ Кузьма Свала. Маe вôнъ свѣже, добре, тане мясо всякого рода. Розвозить въ часъ и пунктуально. Ану-жь зайдѣть до него и попробуйте вôдъ него куповати мясо, а певно не пожалуете!

Учѣте ся, браты мои!
Думайте читайте,
И чужому научайтесь,
И свого не цурайтесь!
Т. Шевченко.

Всюды нѣвечить ся правда,
Всюды пануе брехня,
Въ вашихъ лишь серцяхъ, о братя,
Най не повстано вона!
Ив. Франко.